

'Απαραίτητη ἡ σωστὴ ἐπικοινωνία ἀνάμεσα σ' ὅλα τὰ μέλη τῆς οἰκογένειας

*Εἰσήγηση τῆς κ. Καλλιόπης Πούμπουρα,
ψυχολόγου ἐκπαιδευτικοῦ.*

Ἡ οἰκογένεια θεωρεῖται ὅτι εἶναι ὁ χῶρος μέσα στὸν ὁποῖο διαμορφώνεται ὁ χαρακτήρας τῶν παιδιῶν. Τί συνέπειες μπορεῖ νὰ ἔχει σ' αὐτὸ τὸ ἔργο τῆς τὸ γεγονός ὅτι τὰ δύο φύλα δὲν εἶναι ἰσοτιμία; Γιὰ νὰ ἀπαντηθεῖ τὸ ἐρώτημα αὐτό, θὰ πρέπει πρῶτα νὰ συμφωνήσουμε πάνω σ' ἓνα ἄλλο ἐρώτημα: Τί ἀνθρώπους νομίζουμε ὅτι χρειάζεται ἡ ἐποχή μας;

Δὲν ὑπάρχει καμιὰ ἀμφιβολία ὅτι ἡ ἐποχή μας χρειάζεται ἀνθρώπους κοινωνικούς, κοινωνικὰ χρήσιμους. Δηλαδή: αἰσιδόξους, δημιουργικούς, μὲ ἐμπιστοσύνη στὸν ἑαυτό τους καὶ πίστη στὴ ζωὴ, μὲ εὐλικρινῆς ἐνδιαφέρον γιὰ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους.

Ἄλλὰ μέσα σὲ τί εἶδους οἰκογενειακὴ ἀτμόσφαιρα θὰ μπορούσαν ν' ἀναπτυχθοῦν τέτοιοι ἄνθρωποι; Κύρια καὶ πρῶτα, μέσα σ' ἓνα κλίμα ἐνθάρρυνσης, πού θὰ πεῖ:

—“Ἐνα χῶρο ὅπου δὲν μετριοῦνται τὰ πάντα μὲ ὑποδεκάμετρο.

—“Ἐνα κλίμα θερμό, ἀμοιβαίας ἐμπιστοσύνης, ὅπου τὸ κάθε ἄτομο ἀναγνωρίζεται ὡς κάτι τὸ μοναδικὸ καὶ ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ εἶναι ἀλλιώτικο ἀπὸ τοὺς ἄλλους — ὄχι κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσή μας.

—“Ἐνα κλίμα ὅπου τὸ ἄτομο αἰσθάνεται σιγουριά γιὰ τὸν ἑαυτό του, γιὰ τὴ ἱκανότητά του, γιὰ τὴ θέση του στὴ ζωὴ, στὴν κοινωνία. Ὅπου ἡ διάθεσή του γιὰ δημιουργία καὶ κοινωνικὴ προσφορά εἶναι κάτι τὸ αὐτονόητο.

Τὰ παιδιά δὲν εἶναι εὐπλαστο ζυμάρη

Εἶναι βέβαιο ὅτι ἐμεῖς πρέπει νὰ δημιουργήσουμε τὸ κλίμα πού θὰ συντελέσει στὴν ἀνάπτυξη τῶν παιδιῶν μας. Δὲν θὰ πρέπει, ὅμως, νὰ πιστεύουμε ὅτι τὰ παιδιά εἶναι ἓνα εὐπλαστο ζυμάρη στὰ χέρια μας πού μπορούμε νὰ τὸ φτιάξουμε ὅπως θέλουμε. Εἶναι ἀταπάτη νὰ νομίζουμε ὅτι ἐμεῖς φτιάχνουμε τὰ παιδιά. Τοὺς δίνουμε ἀπλῶς τὶς δυνατότητες γιὰ νὰ ἀναπτύξουν αὐτὰ πού ἔχουν μέσα τους.

Θερμὸς κι' ἀνθρώπινος ἀντίλογος κι' ὄχι ἀρνητικὴ κριτικὴ

Κάθε ἄτομο μέσα στὴν οἰκογένεια χρειάζεται νὰ ἔχει τὸ θάρρος νὰ πεῖ ὅ,τι νιώθει, νὰ μὴ ντρέπεται, οὔτε νὰ φο-

βᾶται ἂν θὰ ἀποκαλύψει τὰ συναισθηματά του. Κάθε ἓνας νὰ δείχνει γνήσια, ὅ,τι εἶναι, ὄχι νὰ προσπαθεῖ νὰ φανεῖ διαφορετικός.

Ἄπαραίτητο ὅμως γιὰ νὰ γίνει αὐτό, εἶναι νὰ ἔχει δίπλα του κάποιον πού θὰ τὸν συμμερίζεται καὶ δὲν θὰ περιορίζεται σὲ μιὰ ἀρνητικὴ κριτικὴ. Χρειάζεται ἓνας ἀντίλογος θερμὸς, ἀνθρώπινος.

Γιὰ νὰ ὑπάρχει μιὰ εὐνοϊκὴ γιὰ τὸ παιδί οἰκογενειακὴ ἀτμόσφαιρα, ἀπαραίτητη καὶ πρωταρχικὴ προϋπόθεση εἶναι: Ἡ σωστὴ, ἀβίαστη, πλούσια καὶ γόνιμη ἐπικοινωνία ἀνάμεσα σ' ὅλα τὰ μέλη τῆς οἰκογένειας.

'Ο ρόλος τῆς ἰσοτιμίας τῶν δύο φύλων

Ἡ ἀνισοτιμία τῶν δύο φύλων δὲν βοηθεῖ νὰ ἐπιτύχουμε αὐτὸ τὸ κλίμα τῆς ἐπικοινωνίας. Γιατὶ ἡ ἰσοτιμία βασιζέται στὴν αὐθεντία. Ἡ αὐθεντία δὲν ἐπιτρέπει τὴν πολυπλευρὴ ἐπικοινωνία. Τὴν περιορίζει μόνο σ' ἓνα ἐπίπεδο. Σ' αὐτὸ πού ἐπιτρέπει αὐτὸς πού διατάσσει. Ὅλα τὰ ἄλλα χάνονται.

Ἡ ἀνισοτιμία δὲν ὀδηγεῖ σὲ σωστὴ κριτικὴ. Ὁ ἓνας ἔχει πάντα δίκιο, καὶ ἔτσι οὔτε ὁ ἄλλος μπορεῖ νὰ εἶναι χρήσιμος, οὔτε «αὐτὸς πού ἔχει πάντα δίκιο» μπορεῖ νὰ βοηθηθεῖ. Ἡ αὐθεντία σπρώχνει σὲ ἀνταγωνισμό παράλογο. Ἐμποδίζει τὴν ἐλεύθερη ἔκφραση τῶν αἰσθημάτων. Τὸ κάθε ἄτομο κρατᾷ γιὰ τὸν ἑαυτό του τὶς ἐπιθυμίες, τοὺς φόβους του, τὰ ὄνειρά του. Τὰ μέλη τῆς οἰκογένειας συμβιώνουν, ἀλλὰ δὲν γνωρίζονται. Ἡ αὐθεντία δὲν ἀφήνει νὰ γίνει σωστὴ κριτικὴ, γιὰτὶ σπρώχνει σὲ παράλογο ἀνταγωνισμό.

—Καταστρέφει τὴν ἰσορροπία στὴν ἀντιμετώπιση τῶν οἰκογενειακῶν βαρῶν, χωρὶς κανένας νὰ ἀνακουφίζεται (ὁ ἓνας πράγματι σηκώνει ὅλο τὸ βάρος — στὸν ἄλλο βαραίνει ἓνα αἶσθημα ἀναξιοῦτας).

—Ἡ διαταγὴ ἀπαιτεῖ συμμόρφωση, ἀφαιρεῖ τὴν πρωτοβουλία, ἐπομένως δὲν μπορεῖ νὰ καλλιεργήσει ἱκανότητες.

—Ἡ αὐθεντία δίνει ἐξουσία, ἀλλὰ ἀπομονώνει καὶ ἀποξενώνει, δὲν ἀφήνει νὰ χαροῦμε τὴ χαρὰ τῆς συνεργασίας.

Νομίζω ὅτι ἡ σύγκριση εἶναι ἀρκετὰ σαφής, δὲν χρειάζονται σχόλια.